

Oponentský posudek diplomové práce Kateřiny Konvalinové

Oponentka: M.A. Hana Janečková Pgcert.

KOREKTIVNÍ VZTAHY: PARTY

Uměleckou tvorbu Kateřiny Konvalinové sleduji dlouhodobě a dokonce jsem s Kateřinou několikrát kurátorsky spolupracovala a považuji její přemýšlení za vysoce relevantní a sofistikované v kontextech nejen současného umění, ale i jeho širších přesahů. Teoretická i praktická část práce Kateřiny Konvalinové se zabývá rolí afektu a emocí nejen tak, jak jsou často vnímány, tedy na individuální či osobní rovině. Kateřina se věnuje způsobům jak se tyto zážitky propisují do společenskoekonomických situací a problémů a stávají se tak nástrojem politična, často za pomoci právě současné vizuální kultury. V této exploraci hraje pro Kateřinu stěžejní roli zkoumání performativity, často za pomoci performance, pohyblivého obrazu a instalace, s uvědomělým a dobře promyšleným použitím sebe samé jako aktérky či performerky. Mainstreamová kultura, taneční subkultury, psychedelika, DIY záběry z telefonu, Youtube klipy často fungují jako vozítko pro narativ, replikující naši fragmentovanou a obchodem s pozorností prosycenou realitu (attention economy). Ve její závěrečné práci tyto témata dostávají konkrétní formu něčeho, co britský dokumentarista a umělec Adam Curtis nazývá tzv. století sebe (century of the self), započaté psychoanalýzou Sigmunda Freuda. Kateřina tematizuje hierarchické vztahy mezi pacientkou a psychoanalytikem, které se soustředí na korekci Já pacienta, tak aby zvládal život v tzv. normální společnosti péčí o vlastní potřeby. Autorka se nejenže snaží tuto situaci kriticky hodnotit a obracet naruby, jde ovšem mnohem více než za prostou reprezentací těchto situací. V jejím pojetí terapeutické sezení imituje lifestylový výběr, stejně tak jako yoga či péče o nehty, ale zároveň se stává osobním politickým manifestem.

Tyto problematické aspekty Konvalinová akcentuje desaturací barev a dystopickou teatrální scénografií, prvky zombie monstróznosti s účelovou komičností výměny mezi pacientkou a terapeutkou, kdy úzkostlivý a fragmentujícím rozhovor přechází do neschopnosti komunikace a ukazuje performativnost nastavených rolí. Monolog pacientky vede ke katarzi, proklamující, že přichází věk oběti. Osobně shledávám rozpad komunikace a příležitostnou ambivalencí terapeutické role jako působivou formulaci autorských myšlenek za dílem. Afekt filmové řeči je přenášen transformačními scénami žvýkání a katarzní scénou kolektivního tance ve formě rave party. Individuální se tak rozměňuje v kolektivním, v afektu budící taneční hudbě, ale hledání hranic svého já, možnosti opravdového napojení na druhé, a rozeznání, kde končí naše konzumeristické tužby a začínají opravdu naše interní je zde necháno k naší interpretaci. Tuto ambivalenci považuji za klíčový postoj při čtení díla.

Teoretická práce ukazuje solidní znalost teoretických kontextů tématu a studentka je schopna je zasadit do širšího společenskopolitického kontextu, tak i jejich reflexe ve vizuální kultuře a dojít k vlastním, odůvodněným závěrům. Zvolený výrazový

prostředek subjektivního vyjádření vhodně reflektuje výpovědní terapeutické metody, a umožňuje možnosti afektivního vyjádření. Autorka demonstruje znalost klíčových textů socializace emocí jako Ericha Fromm, bell hooks, Sarah Ahmed a Věry Linhartové, které mohly být hlouběji zpracovány, ale kontextu rozsahu práce pro to není prostor. Také ukazuje znalost současných perspektiv tematiky rozbořením relevantních prací současného umění posledních let jako např. Jeremy Deller, Ryana Trecartina či Ester Krumbachové.

Teoretická práce vhodně vykresluje protiklady v dnešní terapeutické kultuře v souvislosti s širšími politickými otázkami socializace emocí a jejich relevanci pro politická hnutí a urputě hledá rozuzlení. Výsledná ambivalence je tak možnou reflexí nad altruismem ve složitosti dnešní společnosti, kdy sebou pohlcené Já v autorkách/ech nové generace se pokouší opustit století sebe.

Doporučuji udělení titulu MgA. s klasifikací výbornou.

- výborně (1)

V Praze 4. Září 2020